

Aan

Staatssecretaris
Minister van VWS

Deadline: z.s.m.

nota

Kamerbrief (visie) vervolgaanpak onbedoelde
zwangerschappen ter goedkeuring

TER BESLISSING

Directoraat Generaal
Volksgezondheid
Publieke Gezondheid
Financieel Beleid en
Ethiek

Opgesteld door

Datum
22 juni 2022

Kenmerk

Zaaknummer
1031016

Bijlage(n)
1

1. Aanleiding

In het coalitieakkoord is een paragraaf opgenomen over een integrale aanpak voor zwangerschap, abortuszorg en geboorte met als doelstelling om het aantal ongewenste en onbedoelde zwangerschappen en (herhaalde) abortussen te verminderen. Met deze nota wordt u beiden een brief ter goedkeuring voorgelegd om de Kamer te informeren over uw visie op preventie en ondersteuning bij onbedoelde zwangerschappen. Het betreft een visiebrief vooruitlopend op een brief na de zomer waarin u de uitgewerkte (vervolg)aanpak preventie en ondersteuning bij onbedoelde zwangerschap zult presenteren.

De staatssecretaris is verantwoordelijk voor de vervolgaanpak onbedoelde zwangerschap, en ook voor Kansrijke Start, waarmee deze vervolgaanpak (meer dan voorheen) verbindingen legt. De minister van VWS is verantwoordelijk voor de medische ethiek, voor de gratis en toegankelijke anticonceptie voor kwetsbare groepen en het vervolgonderzoek naar redenen voor abortus: allemaal aspecten binnen de vervolgaanpak. Ivm de gedeelde verantwoordelijkheid op het thema zou de staatssecretaris de brief graag gezamenlijk ondertekenen.

In het overleg op 17 juni jl. met de staatssecretaris bespraken we de inhoud en opzet van de concept brief in de bijlage (ook in concept aan de minister verzonden). De belangrijkste wijziging t.o.v. de vorige versie betreft de verandering van de pijlers in de volgende:

1. Voorkomen van een onbedoelde zwangerschap

Collectieve preventie: relationele en seksuele voorlichting en educatie en gratis en toegankelijke anticonceptie voor personen in een kwetsbare situatie gericht op alle leeftijdsgroepen

2. Zwanger, uiterekend nu?!

Ondersteuning bij onbedoelde zwangerschap: informatiepunt, keuzehulp en nazorg.

3. Hulp en ondersteuning voor aanstaande ouders: een Kansrijke Start

Integrale hulp bij zwangerschap, geboorte en tijdens de eerste 1000 dagen

4. Onderzoek en monitoring

2. Geadviseerd besluit

Het advies is om:

1. De Kamerbrief goed te keuren, deze gezamenlijk te ondertekenen (gaat u hier beiden mee akkoord?) en naar de Kamer te sturen;

2. Kennis te nemen van ontwikkelingen op gebied van onbedoelde zwangerschappen (zie punt 3, een uitgebreidere uitwerking werd in eerdere nota's over dit onderwerp met u gedeeld).
3. Aan te geven of u de passage over nazorg aan buitenlanders na abortus in deze brief wilt opnemen of in de brief na de zomer.

Datum
22 juni 2022
Kenmerk

3. Kernpunten

De aanpak ter preventie en ondersteuning bij onbedoelde zwangerschappen bouwt voort op het Zevenpuntenplan onbedoelde (tiener)zwangerschappen dat in september 2018 is gelanceerd, samen met een grote groep veldpartijen. In de vervolgaanpak onbedoelde zwangerschappen worden de goede elementen uit het Zevenpuntenplan behouden en versterkt. Daarnaast worden de nieuwe opgaven uit het coalitieakkoord verwerkt.

In de nota's die u in mei en eerder deze maand ontvingen gaven we per element van de (vervolg)aanpak de belangrijkste aandachtspunten weer. De beslispunten volgen de komende maanden. Over de maatregel om anticonceptie gratis en toegankelijk beschikbaar te stellen aan kwetsbare groepen ontvangt u een aparte beslisnota ter bespreking op 29 juni as.

Op uw verzoek zijn in de visiebrief titels per pijler gepresenteerd: makkelijk te begrijpen korte zinnen die de inzet van de aanpak meteen duidelijk maakt. De toetsing van deze titels en terminologie bij veldpartijen en panels van cliënten/ ervaringsdeskundigen is nog maar deels gelukt.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

Het kabinet heeft als doelstelling om het aantal ongewenste en onbedoelde zwangerschappen en (herhaalde) abortussen te verminderen, door samen met maatschappelijke organisaties passende voorlichting en ondersteuning te bieden. De gezondheid van vrouw en kind én de autonomie (keuzevrijheid) van de vrouw zijn hierbij leidend.

In de debatten over twee initiatiefwetsvoorstellen tot wijziging van de Wet afbreking zwangerschap, in het debat over zwangerschap en geboorte (25 mei jl.) en in het debat over medische ethiek en orgaandonatie (2 juni jl.) hebben met name de fracties van CDA, ChristenUnie en SGP aandacht gevraagd voor snelle uitvoering van de afspraken uit het coalitieakkoord, in het bijzonder om het aantal (herhaalde) abortussen te verminderen en voldoende hulp te bieden bij het maken van een keuze. De motie van de ChristenUnie om snel met een eerste uitwerking van de in het coalitieakkoord aangekondigde maatregelen te komen heeft brede steun gekregen.¹

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

In het veld is positief gereageerd op de plannen voor een vervolgaanpak onbedoelde zwangerschappen. Het feit dat veldpartijen nauw worden betrokken bij de nadere uitwerking van de vervolgaanpak wordt zeer gewaardeerd. De klankbordgroep blijft bestaan en wordt uitgebreid.

De aandachtspunten die veldpartijen naar voren hebben gebracht zijn o.a. een

¹ TK 2021/2022, 35 737, nr. 20.

brede kijk als het gaat over preventieve voorlichting aan jongeren (brede seksuele voorlichting) en aandacht voor alle groepen in onze samenleving, omdat een onbedoelde zwangerschap zeker niet alleen voorkomt bij personen in een kwetsbare situatie.

Datum
22 juni 2022
Kenmerk

c. Financiële en personele gevolgen

De vervolgaanpak onbedoelde zwangerschappen heeft een looptijd tot en met 2025. Hiervoor is structureel € 8 miljoen beschikbaar vanaf 2022. Een deel van het budget is al belegd ten behoeve van onder andere het Stimuleringsprogramma Gezonde Relaties & Seksualiteit (Gezonde School), het Landelijk informatiepunt onbedoelde zwangerschap, de jaarlijkse RIVM monitor, de keuzehulpverlening binnen de Open House constructie en het kennisprogramma bij ZonMw. In het coalitieakkoord zijn geen aanvullende middelen beschikbaar gesteld. De meeste activiteiten kunnen worden gedekt met de middelen die structureel beschikbaar zijn. Dit geldt niet voor de opgave om anticonceptie gratis en toegankelijk beschikbaar te stellen voor kwetsbare groepen. Over de gratis anticonceptie ontvangt u een separate nota.

d. Juridische aspecten haalbaarheid
N.v.t.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

De brief is afgestemd Kansrijke Start, en FEZ en WJZ zijn betrokken. Verder is in een klankbordgroep met veldpartijen input opgehaald.

f. Gevolgen administratieve lasten
N.v.t.

g. Toezeggingen

In de brief² van 14 maart jl. aan de Kamer heeft de staatssecretaris toegezegd de Kamer te informeren over welke onderzoeksvragen (nader) onderzocht dienen te worden, gelet op de doelstelling van het kabinet om het aantal ongewenste en onbedoelde zwangerschappen en (herhaalde) abortussen te verminderen. In de bijgaande Kamerbrief worden twee nieuwe onderzoeksvragen geformuleerd. Momenteel wordt, samen met onder andere ZonMw, verkend op welke wijze aanvullend onderzoek kan worden vormgegeven en uitgezet.

Met deze Kamerbrief doet u de toezegging gestand om de Kamer te informeren over de eerste uitwerking van het coalitieakkoord met betrekking tot preventie en ondersteuning bij onbedoelde zwangerschappen. De motie Bikker³ is met deze Kamerbrief afgedaan.

In de Kamerbrief zegt u toe de Kamer na de zomer een nadere uitwerking van de vervolgaanpak onbedoelde zwangerschappen te sturen. Het gaat dan in ieder geval over de uitwerking, binnen de vier pijlers, van de nieuwe elementen in het licht van collectieve preventie, campagnes, nazorg, anticonceptie en aanvullend onderzoek. U kunt de Kamer dan ook meer duidelijkheid bieden over de financiële aspecten.

² TK 2021/2022, 32 279, nr. 220.

³ TK 2021/2022, 35 737, nr. 20.

De toezeggingen zoals gedaan door de minister van VWS in de debatten van 25 mei en 2 juni jl. zijn verwerkt in de brief.

Datum
22 juni 2022

Kenmerk

In het debat in de Eerste Kamer, op 14 juni jl., over het wetsvoorstel over de beraad termijn binnen de WafZ, zijn vragen gesteld over onbedoelde zwangerschappen, met name ten aanzien van de preventieve maatregelen om deze te voorkomen. Er is een toezegging gedaan om in deze brief in te gaan over hoe om te gaan met onder meer de nazorg van buitenlanders die in Nederland voor een (herhaal)abortus komen. Over dit onderwerp is een passage opgenomen in de brief. Dit strookt niet helemaal met de opzet van de brief. We kunnen dit eventueel ook in de brief van na de zomer terug laten komen.

h. *Fraudetoeets*
N.v.t.

4. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
N.v.t.

*na de zomer
interland logische*